

GÜNAHLARI AFFETTİREN AMELLER*

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû!..

Aziz ve sevgili izleyiciler ve dinleyiciler!

Allah'ın selâmı, rahmeti, bereketi, izzeti, ikrâmı dünyada, ahirette üzerinize olsun...

a. Camiye Gitmenin Faydası

Ahmed ibn-i Hanbel ve İbn-i Hibbân'ın Ukbetü'bnü Abd'den rivayet ettiği müjdeli bir hadis-i şerif, camilere devam etmek hakkında... Peygamber SAS Efendimiz şöyle buyuruyor:¹

مَا مِنْ عَبْدٍ يَخْرُجُ مِنْ بَيْتِهِ إِلَى غُدُوٍّ أَوْ رَوَاحٍ إِلَى
الْمَسْجِدِ، إِلَّا كَانَتْ خُطَاهُ خَطْوَةً كَفَّارَةً، وَخَطْوَةً
حَسَنَةً

(حم. حب. عن عقبه بن عبد)

RE. 385/1 (*Ma min abdin yahrucü min beytihi ilâ gudüvvin ev revâhin ile'l-mescid, illâ kânet hutàhu hatveten keffâreten, ve hatveten haseneh.*)

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

¹ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.185, no:17691; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, I, s.131, no:321; Taberânî, *Müsnedü's-Şâmiyyîn*, c.II, s.24, no:852; Utbe ibn-i Abd RA'dan.

Mecmaü'z-Zevâid, c.II, s.146, no:2071; *Kenzü'l-Ummâl*, c.VII, s.953, no:20299; *Câmiü'l-Ehâdîş*, c.XIX, s.214, no:20596.

(*Mâ min abdin*) “Mü’min kullardan hiç bir kul yoktur ki, (*yahrucü min beytihî ilâ gudüvvin ev revâhin ile’l-mescid*) sabahleyin mescide gitmek için, veya akşamleyin akşam veya yatsı namazına gitmek için evinden çıkarsa; (*illâ kânet hutâhu*) muhakkak onun adımları ne olur: (*Hatveten keffâreten*) Bir adımı günahlarına keffaret olarak yazılır; (*ve hatveten haseneh*) öteki adımı da hasene olarak yazılır.”

Yâni adımlarını attıkça, bir günahı silinir, bir hasene yazılır; bir günahı silinir, bir hasene yazılır... Böylece mescide gelip giden kimsenin, daha mesciddeki ibadetini yapmadan, gelmesinden, gitmesinden dolayı günahları afv ü mağfiret olur.

Onun için, biz mü’minlerin, müslümanların namazları kılmamız lâzım; çünkü namaz dinin direğidir. Mazereti olmayan, sağlıklı erkeklerin de camiye gitmesi lâzım!.. Tabii mâzeret nedir?.. Mescide gitmeme mazereti, sudan bir mazeret olmaz.

“—Yorgunum, halsizim, canım istemiyor... Yemekten sonra ağırlık bastı.” diyor.

Bunlar mâzeret değil tabii.

Meselâ yürüyemiyordur, ayağında rahatsızlık vardır, yürümeye müsait değildir, hastadır; o mâzeret olabilir. Veyahut yolda bir tehlike vardır, sel vardır, camiye gitmesine engel ciddî bir şey vardır; o mazeret olabilir. Sudan bahanelerle, şeytanın aldatması değil.

Mescide gitmesi lâzım, namazı mescidde kılması lâzım! Eğer gittiği mescid mahalle mescidi ise, bire yirmi yedi kat sevap alır. Yâni, aynı namazı evde kıldığı zaman bir alacaksa, mahalle mescidinde kılınca yirmi yedi kat sevap alır. Ama cuma namazı kılınan büyük mescidde, o zaman elli kat sevap alır, camiye gidip namaz kıldığı zaman.

Bir de işte, camide kıldığı namaz elli kat sevap olduğu gibi, veya yirmi yedi kat sevap olduğu gibi, her attığı adımda bir günahı affolur, kendisine bir hasene yazılır. Hasene de önemli bir mükâfât, Uhud Dağı kadar büyük bir ikram. Cenâb-ı Hak'ın lütfu, hediyesi, mükâfâtı.

Sonra ayrıca, camideki insanların içindeki mübarek, hayırlı kimseler hürmetine, kusurlu kimselerin de ibadeti beraberce kabul olur. Belki o şahıs namazı evde kılsaydı, ibadetini Cenâb-ı Hak kabul etmeyecekti. Çünkü kul kusurlu, kabul etmemesi için sebepler var, kabul etmeyecekti. Ama camide cemaatle olunca, artık, “Cemaatin içinden şu kul kusurlu, ben bunun ibadetini kabul etmeyeyim!” buyurmaz Cenâb-ı Hak; hepsini kabul eder diye müjde var. Oradan da kârı oluyor.

Daha başka nice nice hem dînî, uhrevî, hem dünyevî, hattâ sıhhî faydaları oluyor camiye gidildiği zaman...

Rahmetu'llâhi aleyh, nur içinde yatsın, Mehmed Zâhid Kotku Hocamız söyledirdi: Omuzların böyle sıkı sıkı birbirine temasından, insanlar

saf olunca, insanın vücudunda elektrik var. Bu elektriğin omuzların temasından dolayı insanlardaki elektrik bozukluklarını düzenleyip, sağlıklı insan olmasına sebep olduğunu, ağrıların, sızılarının da tedavi olduğunu söylerdi.

Demek ki, camide namaz kılmaya çok önem vereceğiz. Cami müslümanların toplantı yeridir. Camiye gideceğiz; namazımızı, ibadetimizi orada edâ ettikten sonra, cemaatle de ilgileneceğiz, kardeşlerimizle konuşacağız, hal hatır soracağız. Gelemeyenlerin neden gelemediğini düşüneceğiz. Mahallemizde yapılacak işler varsa, onun müzakeresini yapacağız. Müşterek hayırların yapılmasına katkıda bulunacağız. Cami, toplumun canlı bir faaliyet merkezi olmalı!

Onun için, Bursa camileri ne kadar güzeldir. Meselâ, Yeşil Cami'yi düşünün! Bursa'ya gidenler mutlaka ziyaret etmiştir, onu misal veriyorum. Onun gibi başka camiler de çok.

Camiye girmeden önce, daha ayakkabılarınızı çıkarttığınız dış kapının dışında, hem sağda hem solda, iki tane mekân var. Kim bilir ne işte kullanılıyordu onlar... Ondan sonra caminin kapısından içeri giriyorsunuz, karşınıza fıskiyeli, havuzcuk, yâni şadırvan diyelim; öyle güzel bir şey çıkıyor. Onu da görünce hoşunuza gidiyor, şarıl şarıl sular akıyor. Orda abdest alma imkânı var.

Sonra sağ tarafınızda, sol tarafınızda açık ve kapalı mekânlar var; eyvan şeklinde veya kubbeli oda şeklinde... Odaların içinde ocaklar var. Demek ki oraları misafir kabulünde, ders müzakeresinde kullanılan yerler. Yâni namaz kılma yeri değil.

Ondan sonra, ileriye doğru yürüdüğünüz zaman, altı-yedi merdivenden daha yüksek bir yere çıkıyorsunuz. İşte orası mescid. Ön tarafında mihrab var, sağında minber var. Yâni, camiye sadece namaz kılınıp gidilen bir yer olarak düşünmemiş ecdadımız, ocağıyla, toplantı yerleriyle, oturmasıyla, ısınmasıyla, namaz dışı ictimâi güzel çalışmaların, sevaplı hayır faaliyetlerinin yapılmasına müsait olacak birtakım bölümlerle beraber düşünmüş.

Bursa'da bir caminin içinde yer alan bu küçük bölmecikler, Devlet-i Aliyye büyüdüğü zaman, İstanbul pâyitaht olduğu zaman, artık caminin etrafında müstakil binalar haline getirilmiş; küçük olmaz burada, nüfus kalabalık, hizmet daha büyük çapta olsun diye. Bakıyorsunuz caminin yanında aşevi, caminin yanında dârü'ş-şifâ, caminin yanında medreseler, caminin yanında bîmârhâne, hastahane... Böyle çeşitli hizmetler için ayrı binalar yapılmış.

Süleymaniye'ye bakıyorsunuz bir şehir gibi. Bir külliye ki, namaz kılınan yeriyile, şifâhânesiyle, aşhânesiyle, hanıyla, medresesiyle, her şeyi tamam, her şeyi eksiksiz dört dörtlük.

Bu ecdadımızın ibadeti, İslâm'ı iyi anladığını, İslâm'ın sadece namaz kılmaktan ibaret olmadığını kavradığını, namazın dışında da müslümanların ictimâî vazifeleri, birbirleriyle muhabbetleri olması gerektiğini iyi kavradıklarını gösteriyor.

Caminin bir muhabbet yeri, toplumun sorunlarının konuşulduğu, düşünüldüğü, çözümlendiği bir hayır kaynağı olarak kullanılması çok güzel... O Bursa camilerinin, Orhan Camii gibi, Yeşil Camii gibi camilerin örnek alınarak yapılması lâzım, bence şimdiki camilerin. Yanlış yapılıyor, eksik yapılıyor, bilinçsiz yapılıyor şimdiki camiler. Kubbeli kısımdan ibaret sanılıyor cami...

Hayır, Bursa camiinin tasarımına baktığınız zaman, hangi bölmeleri var; o bölmelerin hepsinin vazifesi var. Şimdi de hakîkten o ihtiyaçlar var, avluda oturuyorlar hacı dedeler, hacı babalar, hacı amcalar... Nerede oturuyorlar?.. Bahçedeki ağaç kesilmiş, avlunun içine yan devrilmiş, onun üstüne oturuyorlar. Doğru düzgün oturma yerleri de yok.

Öyle olmayacaktı, caminin içinde mekânlar olacaktı, orada sedirler olacaktı, ocak olacaktı. Rahat rahat oturacaklardı. Kış gününde çıtır çıtır odun yanıp, ısınacaklardı. Namaz vakti gelince namaz kılacaklardı. Namazın dışında dînî kitapları okuyacaklardı. Gayet güzel, samîmî bir çerçeve, mekân içinde, ortam içinde dinlerini öğreneceklerdi. Çok güzel olurdu.

Camiyi sadece kubbe olarak düşünmek yanlış... Camileri o ana haline döndürmemiz lâzım! Peygamber Efendimiz'in zamanında, nasıldı Peygamber Efendimiz'in camisi?.. Cami ibadethaneydi, cami mektepti, medreseydi, ilim irfan yuvasıydı. Cami toplum faaliyetlerinin merkeziydi, toplumun merkeziydi, şehrin merkeziydi. Hattâ elçileri Peygamber SAS camide karşılıyordu. Camileri bu haline getirelim, canlandıralım!

Çünkü camilerin canlılığı taşının, toprağın sağlamlığından, sıvasının, boyasının, nakşının güzelliğinden değildir; içindeki cemaattendir. Eğer bir caminin içinde cemaat varsa, o mâmur bir camidir; çok basit de olsa, eski de olsa... İçinde cemaat olmayan bir cami, harab bir camidir; sapasağlam, duvarları kesme taştan, betondan olsa bile, çatısı vs. olsa bile...

Camileri bu haliyle düşüneceğiz. Camiye gitmenin çok sevap olduğunu bileceğiz. Uykunun tatlı olduğu sabah vaktinde, yorgunluğun çöküp de insanın gevşeyebileceği zaman olan yatsı vaktinde, akşam vaktinde camiye gideceğiz.

Geçtiğimiz sohbetlerde her zaman söyledim, Ramazan'da hatalı bir şey yapıyoruz, herkes ibadetini arttırırken; Ramazan'da akşam namazları camide kılınmamağa başlıyor. Neden?.. İftar edilecek diye. Bu iftar, bu oruç, bir kuvvetli sünnetin yapılmaması için mi emrolundu?.. Sen orucunu açmak için küçücük malzemeni cebine alırsın, hatta biraz de fazla alırsın, cemaatte sağına soluna ikram etmek

için... Ondan sonra yine orucunu açarsın, namazını kıldıktan sonra eve gelip iftarını yaparsın.

Sanki akşam namazı mecburiyeti kalkmış gibi, hiç kimse camiye gitmeyi düşünmüyor. Ramazan'da böyle oluyor, daha önce akşam namazına camiye giden, Ramazan'da gitmemeğe başlıyor. Yanlış...

Camilerin kıymetini bilelim! Camileri aslî görevlerine uygun şekilde algılayalım ve kullanalım, değerlendirelim ve cemaate devam edelim! Sabahleyin Allah rızası için uykudan fedâkârlık etmeyi öğrenelim! İslâm fedâkârlığı öğrenmek, sabrı öğrenmek yoludur. Sabırla insan derece kazanıyor, fedâkârlıkla kazanıyor.

Yatsı da öyle; yorgun gelse de, yemek vakti olsa da, o mâzeretleri atlayacak, geçecek, aşacak, camiye gelecek, bu sevapları kazanacak.

b. Günde Yetmiş İstiğfarın Karşılığı

İkinci hadis-i şerif Enes RA'dan. Deylemî, Hatîb-i Bağdadî ve diğer kaynaklar kaydetmişler. Efendimiz bu ikinci hadis-i şerifin metninde şöyle buyuruyor:²

² Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.I, s.442, no:652; Hatîb-i Bağdadî, *Târih-i Bağdad*, c.VI, s.392; İbn-i Hibbân, *Tabakâtü'l-Muhaddisîn*, c.III, s.86; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.IV, s.17, no:6049; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.729, no:2090; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XIX, s.209, no:20582.

ا مِنْ عَبْدٍ وَالْأَمَةِ اسْتَغْفَرَ أَهْلًا فِي كُلِّ يَوْمٍ
سَبْعِينَ مَرَّةً، إِلَّا غَفَرَ أَهْلًا لَهُ سَبْعِمِائَةَ ذَنْبٍ،
وَقَدْ خَابَ عَبْدٌ أَوْ أَمَةٌ عَمِلَ فِي الْيَوْمِ وَاللَّيْلَةِ
أَكْثَرَ مِنْ سَبْعِمِائَةِ ذَنْبٍ

(هـ.ب. خط. والديلمي، وابن تركان عن أنس)

RE. 385/3 (*Mâ min abdin ve lâ emetin istağfera'llâhi fî külli yevmin seb'îne merraten illâ gafara'llâhu lehû seb'amieti zenbin, ve kad hâbe abdün ev emetün amile fi'l-yevmi ve'l-leyleti eksera min seb'imieti zenbin.*)

Diyor ki Peygamber Efendimiz, –bu da bir bakıma büyük bir müjde, bir bakıma büyük bir îkaz, çarpıcı bir îkaz– buyuruyor ki:

(*Mâ min abdin ve lâ emetin*) “Hiç bir Allah’ın erkek kulu veya hanım kulu yoktur ki...” *Eme câriye* demek, *abd* kul demek. Tabii biz insanlar erkeksek, Allah’ın abdîyiz, erkek kölesiyiz; kadınsak, *emetu'llah*, yâni Allah’ın hatun kölesiyiz... Köle ne kelime, Cenâb-ı Hak her şeyimizle yaratmış, biz onun kulu olduğumuzdan kölelikten de öteye ona bağlı ve onunuz.

Şimdi; “Hiç bir erkek kul veya hanım kul yoktur ki, (*istağfera'llâhe fi külli yevmin seb'îne merreh*) günde yetmiş defa tevbe ve istiğfar ederse, *Estağfiru'llah* derse, dediyse; (*illâ gafara'llâhu lehû seb'amieti zenbin*) Allah onun yedi yüz günahını bağışlar.” Yâni

yetmiş defa *Estağfiru'llàh* derse; on misli ile, yedi yüz günahını bağışlar o kulun. Her bir *Estağfiru'llàh*'ına on günahı bağışlanıyor. Demek ki müjde...

Ama Efendimiz'in arkasındaki ihtarı, îkazı, işaret ettiği nokta da çok önemli: (*Ve kad hàbe abdün ev emetün*) “Bir erkek kul veya bir hanım kul ki, (*amile fi'l-yevmi ve'l-leyleti eksera min seb'imieti zenbin*) bir günde, bir gecede yedi yüzden fazla bir günah işlemişse, o kulun artık hâli haraptır. Hâib ve hâsirdir o kul, yâni mahvolmuş demektir.”

Yedi yüzden fazla günah yapıyorsa, artık günah makinesi mi bu kul?.. Cenâb-ı Hak yetmiş defa *Estağfiru'llàh* deyince, yedi yüz günahını affediyor. Yedi yüzden fazla günahı varsa; eyvah, o harab olmuş bir kul demektir. Hâib ve hâsirdir.

Buradaki tercümede de Abdülaziz Hoca Efendimiz (Rh.A), “Ocağı batmıştır.” diye bir tâbirle tercüme etmiş hâbeyi. “Artık yedi yüzden fazla da günahı varsa o kulun, zâten yazıklar olsun o kula! Vay be, günah makinesi gibi demek ki, ne kadar kusurlu bir kul!” diye îkaz etmiş oluyor.

Aziz ve muhterem kardeşlerim! Yedi yüz günah yirmi dört saate bölünürse, yaklaşık olarak otuz eder. Yirmi dört saatte insan hep günah işleyemez. Yedi sekiz saat uyuyor, hiç olmazsa o saatlerde günah işlemediğini düşüneceğiz. Ama yirmi dört saat günah işliyorsa, bir saate otuz

günah düşer. O zaman iki dakika da bir günah, iki dakika da bir günah... Yâni makineli tüfek gibi, günah makinesi gibi günah işliyor. Böyle bir kul artık helâk olmuştur; yâni kapkara olmuş, simsiyah olmuş, son derece bozulmuş ki böyle harıl harıl, vırıl vırıl, zırıl zırıl, günah işliyor.

“—Artık yazıklar olsun ona, mahvolmuştur o kul!” diyor Peygamber Efendimiz.

Yâni umumiyetle, tabii olarak, o kadar günah işlemez iyi bir müslüman; hata olarak, dayanamayarak işler. O zaman da yetmiş defa *Estağfiru'llâh* deyince, Cenâb-ı Hak yedi yüz günahını afv u mağfiret eder.

Tabii buradan çıkartacağımız çok çeşitli ibretler, dersler vardır. Bu mübarek hadis-i şeriften anlayacağımız çok incelikler vardır. Kişiler, zarifliğine, inceliğine, irfânına göre nice nice mânâlar çıkartırlar. Başını eğip, gözünü kapatıp, gönlüne yönelip de derin derin düşünürse neler çıkartırlar. Ama biz, kısaca söylemek îcab ederse; bir kulun günde yetmiş defa, yüz defa *Estağfiru'llâh* demesi gerektiğini bir kere aklına yerleştirmesi lâzım diye düşünüyoruz.

Başka hadis-i şeriflerde, günde yüz defâ demek de var. Böyle yetmiş sözü de özellikle kaydedilmiş. Yetmiş de olur, daha fazlası da zarar etmez, fayda eder. Çünkü böyle rakamlar verildiği zaman, ille o kadar yapın derse, o kadar yapmak lâzım! Ama, “Daha çok yaparsa, daha çok sevap alır.” diye bildiriliyor bazı hadis-i şeriflerde... Demek ki, fazla yapmanın mahzuru olmadığını anlıyoruz.

Meselâ, daha önce size söylediğim bir hadis-i şerifi hatırlatayım. Siz de belki hatırlayacaksınız:³

لَيْسَ مِنْ عَبْدٍ يَقُولُ اِلَٰهَ اِلَّا اِهْلُ مِائَةِ مَرَّةٍ،
اِلَّا بَعَثَهُ اِهْلُ يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَوَجْهُهُ كَالْقَمَرِ لَيْلَةَ
الْبَدْرِ، وَلَمْ يُرْفَعْ اَلْحَدِّ يَوْمَئِذٍ عَمَلٌ اَفْضَلُ مِنْ
عَمَلِهِ، اِلَّا مَنْ قَالَ مِثْلَ قَوْلِهِ اَوْ زَادَ

(طب. عن أبي الدرداء)

RE. 365/12 (*Leyse min abdin yekülü lâ ilâhe illa'llâhu miete merreh, illâ beasehu'llâhu yevme'l-kıyâmeti ve vechühû ke'l-kameri leylete'l-bedri, ve lem yürfa' li-ehadin yevmeizin amelü efdalü min amelihî, illâ men kâle misle kavlihî ev zâd.*)

“Bir kul günde yüz defa *Lâ ilâhe illa'llâh* derse, kıyamet gününde Allah onu, yüzü dolunay gibi pırıl pırıl olarak ba'seder, diriltir. Mahşer yerine yüzü dolunay gibi parlayarak, nur saçarak gelir. Kimse onun derecesine çıkamaz, erişemez, onun kadar yüksek dereceli olamaz; ondan fazla diyenler müstesnâ...” buyuruyor Efendimiz.

Demek ki, yüz defadan fazla *Lâ ilâhe illa'llâh* diyen, ondan ileri olacak. Demek ki daha fazla derse, sevâbı daha çok olacak, onu anlıyoruz.

³ Taberânî, *Müsnedü's-Şâmiyyîn*, c.II, s.103, no:994; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.IV, s.8, no:6021; Ebü'd-Derdâ RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.56, no:179; *Mecmaü'z-Zevâid*, c.X, s.96, no:16830; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XVIII, s.312, no:19502, 20628.

Onun için, günde yetmiş defa, yüz defa *Estağfiru'llàh* demeli!

Bazı hadis-i şeriflerde yüz defa dendiği için, yüzü tercih etmeli! “—Affet beni Allah’ım! Ben sana güzel kulluk etmek istiyorum

ama bilerek bilmeyerek hatalarım oluyor. Bazen nefsimе mağlub oluyorum, bazen şeytana aldanıyorum; farkına varmadan, istemedен, bazen de zayıflığımdan, naçizliğimden böyle günahlara batıyorum. Yâ Rabbi beni affeyle, beni koru, bana tevfiğini refik eyle de; günahlara bulaşmayayım, nefsimе uymayayım, şeytana kanmayayım!..” diye dua edip, tevbe ve istiğfar etmeli!

Önemli vazifelerden birisi de bu...

Bir böyle söyleyip de tevbe etmek var, bir de insanın günahlarınının afv ü mağfiretine sebep olacak işlerini yapmakla günahlardan silinmek var; sıyrılmak, kurtulmak var. Birinci hadis-i şerifte onu görüyoruz. Camiye yürüdüğü zaman, her bir adımı günahlarına kefareт oluyor. Her bir adımında, bir attığı adım günahlarına keffaret; bir adımı da sevap ve hasene kazanmasına sebep oluyor. Demek ki, namaza giderse affolacak.

Bunun gibi başka şeyler de var, onları da hatırlayalım. Meselâ: Bir insan, bir kere günahına pişman olursa, nedâmet duyarsa; o zaman Allah affediyor. Çünkü pişmanlık, içten gelen tatlı bir duygu... “Niye yaptım ben bunu, keşke yapmasaydım, ah vah!..” diye iç yanıklığı. O zaman affediyor.

Sonra; abdest alırken, yıkanırken, yüz yıkanırken, el yıkanırken, ayaklar yıkanırken, abdestte uzuvlarınızı yıkadığınız zaman, akan sularla beraber günahlar akıyor.

Kılınan namazlarla günah affoluyor. Camiye giderken atılan adımlarla günah affoluyor. Cumalarla, cuma namazlarına devam ederek günahlar affoluyor. Ramazan'da oruçlar tutarak affoluyor. Hacca giderek affoluyor. Affoluyor, affoluyor... Yâni, Cenâb-ı Hak birçok temizlenme, affedilme, bağışlanma, günahlardan kurtulma çareleri ihsân eylemiş.

c.Sadaka Vermenin Karşılığı

Üçüncü hadis-i şerif'i okuyorum. Sohbetimize üç hadis okumaya niyetli olarak başlamıştık. Yâni, çok fazla olup da zihin dağılmasın, ezberlemesi kolay olsun. Hem de vakit, herkesin rahatça ayırabileceği bir müsait zaman dilimi olsun diye...⁴

مَا مِنْ عَبْدٍ تَصَدَّقَ بِصَدَقَةٍ يَبْتَغِي بِهَا وَجْهَ أَهْلِ
إِلَّا قَالَ أَهْلُهُ لَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ: عَبْدِي رَجَوْتَنِي وَلَنْ
أُحَقِّرَكَ، حَرَمْتُ جَسَدَكَ عَلَى النَّارِ، وَادْخُلْ مِنْ
أَيِّ أَبْوَابِ الْجَنَّةِ شِئْتَ

(ابن الل، والديلمى عن أبى هريرة)

⁴ Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.IV, s.12, no:6034; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.567, no:16104; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XIX, s.197, no:20556.

RE. 385/8 (*Mâ min abdin tesaddaka bi-sadakatin yebtagî bihâ vecha'llâhi illâ kàle'llâhu lehû yevme'l-kıyâmeh: Abdî racevtenî ve len uhakkirake, haramtü cesedeke ale'n-nâri, ve'dhul min eyyi ebvâbi'l-cennete şî'te.*)

Bu da müjdeli bir hadis-i şerif bu günkü kismetimizde, karşımıza gelen hadis-i şeriflerden müjdeler çıkıyor. Peygamber Efendimiz SAS buyuruyor ki:

(*Mâ min abdin*) “Hiçbir mü'min kul yoktur ki, (*tesaddaka bi- sadakatin*) cüzdanını açmış, kesesini açmış, bir sadaka tasadduk eylemiş, vermiş bir fakire, bir dula, bir yetime... Bir yere bir hayır yapmış, bir masraf yapmış. Hayır masrafı yapmış, bir sadaka tasadduk eylemiş, vermiş.” Ne olur?..

Ama ne maksatla çıkartıp vermiş bu sadakayı?.. (*Yebtagî bihâ vecha'llâhi*) “Bununla Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin vech-i pâkini kazanmayı düşünerek, yâni Cenâb-ı Hakk'ın teveccühünü kazanmayı düşünerek ve Cenâb-ı Hakk'ın rızasına ermeyi düşünerek bu sadakayı vermişse; (*illâ kàle'llâhu lehû yevme'l- kıyâmeh*) kıyamet gününde Allah o kuluna der ki: (*Abdî*) ‘Ey benim kulum!’” Hitap ediyor, çünkü *abdî*'nin sonundaki *ye*, benim mânâsına. (*Racevtenî*) “Sen benden bir şeyler umdun!”

Cenâb-ı Hakk'ın böyle, “Ey kulum!” diyerek hitap etmesi ne büyük devlettir, ne büyük şereftir, ne büyük nimettir. Ne büyük rütbe ve derecedir.

“—Ey benim kulum, sen benden umdun! Yâni, umarak bu sadakayı verdin, bu hayrı yaptın, sevap umdun. Benden mükâfat umarak, benim rızâm için yaptın bu işi. *(Ve len uhakkırake)* Ben de bu sebeple, senin bu hayrını hor, hakir görmem, seni hakir görmem, seni tahkir etmem!”

Madem ki, sen beni düşünerek böyle yaptın; az veya çok veya sen kusurlu veya eksikli, biçare ve âciz ve nâçiz kul olsan da, ben seni hakir görmem, hakir muamelesi yapmam, seni tahkir etmem, horlamam!

(Haramtü cesedeke) “Senin vücudunu haram kıldım, *(ale’n- nâri)* cehenneme senin vücudunu haram kıldım ey kulum! Seni cehenneme atmayacağım, azabıma uğratmayacağım, ateşlere yakmayacağım! *(Ve’dhul min eyyi ebvâbi’l-cennete şî’te)* Haydi cennetin hangi kapısından istersen, buyur cennete gir!..”

Biliyorsunuz, cennetin çeşitli kapıları olacağını, hadis-i şeriflerde Peygamber Efendimiz müjdeledi. “Türlü türlü kapıları var. Meselâ, oruçlular şu kapıdan girecek. *Reyyan* denilen, ismi öyle olan kapıdan... Namazla temayüz etmiş olanlar bir kapıdan, mücâhidler bir kapıdan; amelinin, ibadetinin ağırlığına göre bir kapıdan cennete girecek.” diye, SAS Efendimiz bir hadis-i şerifte buyurmuş.

Ebû Bekr-i Sıddîk RA’in de aklına bir soru gelmiş, sormuş Peygamber SAS Efendimiz’e:

“—Yâ Rasûlallah! Bir insan hayırlı bir kimse olarak, hem cihad etmişse, hem sadaka vermişse, hem oruç tutmuşsa, hem namaz kılmışsa; cennetin muhtelif kapılarında girecek sevaplı işlerin hepsini birden yapmışsa, hangi kapıdan girecek?.. Yâni ne olacak o zaman, hepsinden girecek mi?” diye sorunca, Peygamber Efendimiz buyurmuş ki:

“—Evet hepsinden girecek. Umuyorum ki, sen onlardan birisin ey Ebû Bekir!” diye ayrıca bir de müjde vermiş Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimiz Hazretleri’ne.

Allah şefaatine erdirsin... Yâni, cennete bütün kapılarından girebilmek; o da Allah’ın bir takdiri ve akıl almaz bir büyük nimeti olmuş oluyor.

Demek ki, aziz ve sevgili izleyiciler ve dinleyiciler, ne yapmalıyız?.. Allah rızası için sadaka da vermeye dikkat etmeliyiz!.. Yâni kazanıyoruz bir şeyler. Neden kazanıyoruz?

“—Allah bizi kimseye muhtaç etmesin, helâl lokma ile çoluk çocuğumuzu besleyelim, kimseye el avuç açmayalım!” diye, onun için. “Helâl para kazanıyoruz; helâl yere sarf edelim, ihtiyaçlarımızı görelim, karşılayalım!” diye.

Başka?..

“—Bir de başkalarına da yardımcı olalım; yâni onları da sevindirelim, onların da ihtiyaçlarını görelim!” diye.

Meselâ, Yunus Emre'nin arzusu ne, tavsiyesi ne:⁵

Dürüş, kazan, ye, yedir; bir gönül ele getir!

“—Gayrete gel, kendin helâlinden bir şeyler kazan, dükkânı aç, sanatını icrâ eyle; alnının teriyle kazan!” *Dürüşmek*, gayret etmek demek. “Kazan, ye, kendin ye ve yedir; bir gönül ele getir!” diyor. Yâni ye, yedir, iyilik yap, birisinin hayır duasını al, sevindir!

Birinin gönlünü al, o seni sevsin, memnun kalsın, minnettâr kalsın, dua etsin. İster dua etsin, ister etmesin, Allah zaten iyilik yapanı seviyor.

⁵ Dr. Mustafa Tatçı, *Yunus Emre Divanı*, s.366, şiir no: 380. Şiirin tamamı şöyle:

*Nice bir besleyesin bu kadd ile kameti,
Düştün dünya zevkine, unuttun kıyameti.
Topraktan yaratıldın, yine topraktır yerin,
Toprak olan kişiler, n'ider bu alâmeti.
Uslu değil delidir, yüce saraylar yapan,
Akıbet viran olur, cümlelerin imareti.
Dürüş, kazan, ye, yedir; bir gönül ele getir!
Yüz Kâbe'den yeğrekdir, bir gönül imâreti.
Kerâmetim var diyen, halka sâlûsluk satan,
Nefsin müslüman etsin, var ise kerâmeti.
Nefsi müslüman olan, hak yola doğru varır,
Yarın ona olacak, Muhammed şefâati.
Yüz bin peygamber gele, hiç şefâat olmaya,
Vay eğer olmaz ise, Allah'ın inayeti.
Yunus imdi sen dahi, gerçeklerden ola gör,
Gerçek erenler imiş, cümlelerin ziyareti.*

Çünkü gönül yapmak, Kâbe'yi tamir etmek, inşa etmek gibi sevaptır. Gönül yıkmak da Kâbe'yi harab etmek, yıkmak gibi günahtır. Mü'min günahlardan kaçınır da, hele hele Kâbe'ye karşı saygısı son derece fazla olduğu için, o öyle bir şeyi hiç düşünmez.

Ama mü'minin kalbi, gönlü kırılmayacak. O Kâbe'den de önemli. Ona dikkat etmek lâzım! Dikkat etmiyorsa, demek ki İslâm'ı iyi anlayamamış. Gönül yıkmamaya, kırmamaya, Kâbe'ye saygısızlık etmediği gibi, o kadar, ondan fazla dikkat etmesi lâzım!..

Allah için kazanmalı, kazandıklarından da cömertlik yapmalı, hayır hasenât yapmalı, ziyâfet çekmeli, arkadaşlarını eve çağırmalı, veya arkadaşlarına hediyeler götürmeli!.. Veyahut, fakirlere böyle sadakalar vermeli, böylece iyilikler yaparak ömrünü geçirmeli...

Hayırlı bir kul olarak yaşamalı; kendisine hayrı olan, çevresine de hayrı olan bir kul olarak ömrünü geçirmeli!.. Hüsn-ü hâtimeyle âhirete göçüp, Cenâb-ı Hakk'ın rahmetine mazhar olmalı!..

Allah-u Teâlâ bizi İslâm'ın inceliklerini öğrenip, belleyip uygulayan, icrâ eden; duyduğunu işleyen, böylece sevapları kazanan, sevdiği kulların arasına girmeyi başaran mü'minlerden eylesin...

Ömrümüzü rızasına uygun geçirip, huzuruna sevdiği, râzı olduğu kul olarak varalım... Rabbimiz cennetiyle, cemâliyle müşerref eylesin... Cemâlini göstereyim, selâmına erdirsin... Rıdvân-ı ekberine cümlemizi vâsıl eylesin... Ebedî saadete nâil eylesin...

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû!..

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

05. 05. 2000 - AVUSTRALYA

[Bütün CUMA SOHBETLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

